

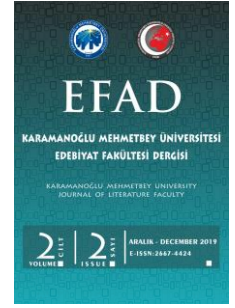

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi

(EFAD)

Karamanoğlu Mehmetbey University Journal of Literature Faculty

E-ISSN: 2667 – 4424

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/efad>**Tür:** Değerlendirme Yazısı**Gönderim Tarihi:** 03 Aralık 2019**Kabul Tarihi:** 10 Aralık 2019

Atıf Künyesi: Uca, A. (2019). “Atatürk’ün Annesi Zübeyde Hanım’ın İstanbul’da İki Çeşmeye Su Getirtmesi”. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2 (2), 297-298.

ATATÜRK’ÜN ANNESİ ZÜBEYDE HANIM’IN İSTANBUL’DA İKİ ÇEŞMEYE SU GETİRTMESİ

Alaattin UCA*

Beşiktaş’ta Rum Ali Mahallesinde bulunan iki çeşme dört seneyi aşkın bir süreden beri suyollarının bozulmasından dolayı atıl bir halde kalmış ve mahalle halkı son derece zor durumda idi. Gerçi ihtiyar heyeti bu konuda “*ahali-i hamiyet-mendândan*” yani hayırsever halktan yardım almak suretiyle çeşmelerin tamirini kararlaştırmış ve bu yolda yardım toplamaya başlamış ise de toplanan yardım ile tamir ve onarım mümkün olamamıştır.

Beşiktaş’ta Akaretler’de oturan, Mustafa Kemal Paşa’nın annesi Zübeyde Hanım, bu durumu işitir işitmez gereken miktarda parayı mahallenin ihtiyar heyetine göndermiş ve hemen gerekli tamir ve onarım işlerine başlanmış ve Şaban ayının otuzuncu Cuma günü, miladi takvime göre de 28 Nisan 1922 günü tamirat bitirilmiştir. (Şaban ayı 29 gün olduğu için gazetede bu ifade yanlıştır. Doğrusu Ramazan ayının 1. günü olmalıdır. Açılış töreni de Ramazan ayının birine denk gelen Cuma günü yapılmıştır.) Birçok kişi hazır bulunduğu halde adı geçen mahalle ihtiyar heyetinin kısa bir konuşmasını takiben Ortaköy Camii Hatibi Hafız Mehmet Efendi tarafından yapılan gayet güzel bir duadan sonra, masum çocukların âmin sesleri arasında resmi açılışı yapılmış, sular akıtılmış ve Zübeyde Hanım’ın vekili Nizamettin Bey’e teşekkür edilerek orada bulunanlara şeker dağıtılmıştır.

Bu durum Tevhid-i Efkâr gazetesinin 2 Mayıs 1922/4 Ramazan 1340 tarihli nüshasında (**Figür 1**) üçüncü sayfada şu ifadelerle yer almıştır:

“Mustafa Kemal Paşa’nın Validesi

Beşiktaş’ta İki Çeşmeye Su İsale Ettirdi

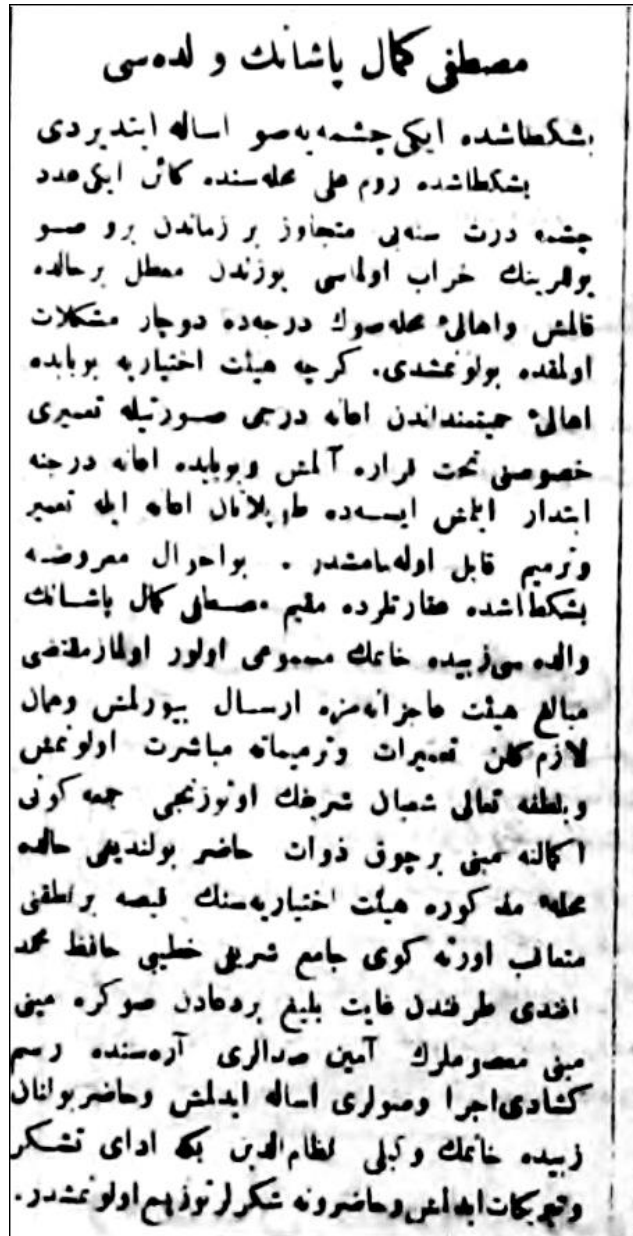
Beşiktaş’ta Rum Ali Mahallesinde kâin iki adet çeşme dört seneyi mütecâviz bir zamandan beri suyollarının harab olması yüzünden mu’attal bir halde kalmış ve ahali-i mahalle son derecede dûçar-ı müşkilât olmakta bulunmuştu. Gerçi hey’et-i ihtiyariye bu babda ahali-i hamiyet-mendândan iane derci suretiyle ta’miri husûsunu taht-ı karara almış ve bu bâbda iane dercine ibtidar eylemiş ise de toplanan iane ile tamir ve termim kabil olamamıştır. Bu ahval-i ma’ruza Beşiktaş’ta Akaretler’de mukîm, Mustafa Kemal Paşa’nın validesi Zübeyde Hanım’ın mesmu’u olur olmaz muktezî mebalîğ heyet-i âcizânemize irsal buyurulmuş ve heman lazım gelen tamirât ve termimâta mübaşeret olunmuş ve bi-lûtfihi Teala, Şa’ban-ı Şerifin Otuzuncu Cuma günü ikmaline mebni birçok zevat hazır bulunduğu halde mahalle-i mezkûre

* Doç. Dr., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Karaman/Türkiye, E-Posta: alaattinuca@kmu.edu.tr, Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-4211-6744>.

hey'et-i ihtiyariyesinin kısa bir nutkunu müteakip Ortaköy Cami-i Şerifi Hatibi Hafız Mehmed Efendi tarafından gayet belîğ bir duadan sonra mini mini ma'sumların âmin sadâları arasında resm-i güşadı icra ve suları isale edilmiş ve hazır bulunan Zübeyde Hanım'ın vekili Nizameddin Bey'e eda-yı teşekkür ve tebrikât edilmiş ve hâzırûna şekerler tevzî' olunmuştur."

Metinde geçen kelimeler şu anlamları taşımaktadır:

Valide: anne; İsale: akıtmak; Kâin: bulunan; Mütecaviz: fazla, aşan; Harab: yıkık; Muattal: kullanılmaz; Ahali-i mahalle: mahalle halkı; Dûçar-ı müşkilat: zorluklarla karşı karşıya kalmak; Hey'et-i ihtiyariye; ihtiyar heyeti; Bu babda: bu konuda; Ahali-i hamiyet-mendan: yardım sever halk; İane: yardım; Derc: toplamak; Taht-ı karara almak: kararlaştırmak; İbtidar: bir işe süratle başlamak; Termim: onarım, tamir; Kabil olmamak: gerçekleşmemek; Ahval-i ma'ruza: anlatılan, bahsedilen durum; Mukîm: ikamet eden, oturan; Mesmu': işitilen; Muktezî: gerekli, lazım olan; Mebaliğ: paralar; İrsal: göndermek, yollamak; Heman: hemen, derhal; Mübaşeret: bir işe başlamak; Bi-lûtfihi te'ala: Allah'ın izni ve yardımıyla; Şa'ban-ı Şerif: Hicri takvimin sekizinci ayı; İkmal: tamamlamak; Mebni: ...den dolayı; Zevat: şahıslar; Mahalle-i mezkûre: adı geçen mahalle; Nutuk: konuşma; Hatib: camilerde Müslümanlara dini nasihatler ve güzel sözlerle hitap eden görevli kişi; Belîğ: yeterli, güzel; Ma'sum: günahsız, suçsuz; Sadâ: ses; Resm-i güşad: resmi açılış; Eda-yı teşekkür: teşekkür etmek; Hâzırûn: hazır olanlar, bir yerde bulunanlar; Tevzî': dağıtmak.

Figür 1